

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ПРВИ ОСНОВНИ СУД У БЕОГРАДУ
44.П.бр.28820/12
Дана 3.7.2014.године,
БЕОГРАД

У ИМЕ НАРОДА

ПРВИ ОСНОВНИ СУД У БЕОГРАДУ, судија Слађана Пантовић, у парници у парници тужисца Ивановић Радомира из Београда, ул. Црвено барјаче бр.14, чији је пуномоћник Милорад Вукосав, адвокат из Београда, ул. Мирка Бањезића бр.10, против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање из Београда, ул. Александра Костића бр.9; ради накнаде штете, вредност предмета спора 397.752,86 динара, након одржане главне расправе, закључене дана 3.7.2014.године, донео је следећу:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ приговор апсолутне ненадлежности суда и предлог туженог да Суд прекине овај поступак до правоснажног окончања поступка пред Управним судом.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање у Београду да тужиоцу Ивановић Радомиру из Београда, на име мање исплаћених месечних износа пензије исплати следеће износе:

- за период од јануара 2008. године до краја марта 2008. године, износе од по 4.148,95 динара месечно,
- за период од априла 2008. године до краја септембра 2008. године, износе од по 4.458,85 динара месечно,
- за период од октобра 2008. године до краја новембра 2010. године, износе од по 5.065,15 динара месечно,
- за период од децембра 2010. године до краја марта 2011. године, износе од по 5.164,54 динара месечно,
- за период од априла 2011. године до краја септембра 2011. године, износе од по 5.448,59 динара месечно,
- за период од октобра 2011. године до краја децембра 2011. године, износе од по 5.514,08 динара месечно,

са законском затезном каматом на сваки од наведених износа за сваки месец припадајуће разлике понаособ, почев од 20.ог дана наредног месеца за претходни месец, па до коначне исплате,

-за период од јануара 2012. године до краја марта 2012. године, износе од по 5.514, 08 динара месечно

за период од априла 2012. године до краја септембра 2012. године, износе од по 5.704,88 динара месечно

-за период од октобра 2012. године до краја марта 2013. године, износе од по 5.819,12 динара месечно,

-за период од априла 2012. године до краја септембра 2013. године, износе од по 5.935,51 динара месечно,

-за период од октобра 2013.године до краја марта 2014.године, износ од 5.965,18 динара,

све са законском затезном каматом на сваки од наведених износа за сваки месец припадајуће разлике понаособ, почев од 6. дана наредног месеца за претходни месец, па до коначне исплате

што је тужени дужан да учини у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, Београд, да тужиоцу Ивановић Радомиру из Новог Београда, исплати трошкове парничног поступка у износу од 77.655,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

О б р а з л о ж е њ е

Тужилац је у тужби и током поступка преко пуномоћника, навео да је корисник војне пензије, да је по решењу Фонда СОВО СП 072136 од 2.11.2007.године, извршено усклађивање пензије. Даље је навео да је чл.193 Закона о Војсци Србије, који је ступио на снагу 1.1.2008.године, прописано да се усклађивање пензија војних осигураника врши по динамици и на начин утврђен Законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, да је решењем Фонда ПИО о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од 25.јануара 2008. године, које је објављено у "Службеном гласнику РС", бр. 20/2008 од 19.2.2008.године, извршено ванредно усклађивање пензија за 11,06% почев од 1.1.2008.године, па је Фонд СОВО био дужан да пензију тужиоца усклади, односно повећа за 11,06% од 1.1.2008.године, и на тако утврђену вредност бода примени наредна повећања, што до данас није учинио јер је војним пензионерима током 2008.године, пензија незаконито увећана за много мањи проценат, па овом тужбом тужилац тражи разлику пензије између процента увећања од 11,06% и тог мањег процента за који је тужиоцу током 2008.године, била увећана пензија. Оваквим непоступањем, тужени је причинио материјалну штету тужиоцу у износу од 397.752,86 динара. Указао је на одлуку Уставног суда Србије Уж-2666/2011 од 22.6.2012.године, и навео је да није од значаја да ли је тужиоцу, и уопште војним пензионерима, у 2007.-ој години, просечна пензија била већа или мања од 60 % просечне зараде у Србији, обзиром да је тужени увећање од 11,06% применио на све пензионере (осим војних), тј на све пензионере из

редова запослених, пољопривредника и самосталних делатности и то без обзира да ли је њихова пензија била већа или мања од 60 % просечне зараде у Србији. Предложио је да суд усвоји тужбени захтев. Трошкове поступка је тражио и определио.

Тужени је у одговору на тужбу и током поступка оспорио тужбу и тужбени захтев, и по основу и по висини. Истакао је приговор апсолутне ненадлежности суда јер сматра да се о праву на ванредно усклађивање пензија решава у управном поступку у којем директор Фонда решава о захтеву за ванредно усклађивање пензије за 11,06%, због чега је и предложио да, у случају да суд сматра да је надлежан, парницу прекине док се о праву на ванредно усклађивање од 11,06%, не реши у управном поступку и спору обзиром да само коначно и правноснажно решење надлежног органа представља основ за исплату пензије. Даље је навео да тужилац нема право на ванредно усклађивање пензије које је извршено решењем туженог од 25.01.2008. године, које се односи на осигуранике запослених, а не на војне пензионере, с обзиром да је усклађивање извршено од стране РФ за ПИО које се односи на кориснике права код овог Фонда а не код Фонда за СОВО, на основу одредбе члана 75. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, према којој је, за ванредно усклађивање пензија, неопходан услов да је просечан износ пензија корисника у осигурању запослених, исплаћен за претходну годину, мањи од 60% од износа просечне зараде без пореза и доприноса запослених на територији Републике у претходној години. Даље је истакао да су, према одлуци министра одбране од 20.03.2008.године, пензије војних пензионера за 2007.годину већ биле увећане за 4,2% са применом од 1.01.2008.године, те да војни пензионери примају увећану пензију за период за који се потражује накнада и да због тога тужилац нема право на разлику увећања до 11,06%. Такође, навео је да тужилац нема право на ванредно усклађивање пензије које је извршено решењем туженог од 25.01.2008. године, које се односи на осигуранике запослених, а не на војне пензионере, с обзиром да је усклађивање извршено од стране РФ за ПИО које се односи на кориснике права код овог Фонда а не код Фонда за СОВО, на основу одредбе члана 75. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, према којој је битан услов за ванредно усклађивање пензија да је просечан износ пензија корисника у осигурању запослених, исплаћен за претходну годину, мањи од 60% од износа просечне зараде без пореза и доприноса запослених на територији Републике у претходној години. Просечне пензије војних корисника у 2007. години, износиле су 95,20% од износа просечне зараде запослених у Републици тако да није било услова за ванредно усклађивање у јануару 2008. године, а имајући у виду и да корисници војних пензија нису били у систему пензијског и инвалидског осигурања у току 2007.године. Противио се вештачењу, а уколико суд одреди вештачење, предложио је да предмет вештачења буде и чињеница да ли је просечна пензија свих војних пензионера Фонда СОВО у 2007.години, износила више или мање од 60% просечне зараде запослених у Републици Србији, те да ли је просечна пензија тужиоца у 2007.години износила мање од 60% исте зараде. Истакао је да је цивилним пензионерима вршио усклађивање директно применом решења Фонда ПИО 01 број 181-431/08 од 25.1.2008.године, а појединачно решење је доносио само за оне пензионере који су то тражили. Како је исплата пензије тужиоцу вршена у складу са правноснажним појединачним актом, то нема неправилног и незаконитог рада туженог. Оспорио је и тужбени захтев у погледу камате јер иста почиње да тече од подношења тужбе сходно одредби члана 279 став 3 ЗОО. Истакао је и приговор недостатка пасивне легитимације за период до 31.12.2011. године, као и приговор застарелости тужиоцуног потраживања сходно одредби члана 372 став 1 ЗОО. Предложио

је да суд одбије тужбени захтев тужиоца као неоснован, посебно се противио прецизираном тужбеном захтеву који је опредељен према варијанти налаза вештака обрачунатој по вредности бода од 9.40 динара. Трошкове поступка је тражио у висини судских такси.

Одлучујући о предлогу туженог да се овај поступак прекине до окончања наведених управних поступака, суд је закључио да нису испуњени разлози за прекид из чл. 222 и 223 ЗПП-а. Ово због тога што управни поступак, па ни поступак који би евентуално тужилац покренуо када је у питању овај конкретан предмет спора, није претходно питање за ову парницу. Односно, чак и тужилац који је покренуо појединачни управни поступак, може у овој правној ствари да покрене и парнични поступак, и то како у току трајања тог управног поступка, тако и по његовом негативном окончању за тужиоца. Такође, уколико то не жели, тужилац уопште не мора да води и покрене управни поступак, већ може директно да покрене и води само парнични поступак.

Из напред наведених разлога, није основан приговор апсолутне ненадлежности суда, обзиром да је парнични суд надлежан да поступа у овим парницама, исто као што су и управни орган и управни Суд, надлежни да поступају по суштински истим споровима уколико конкретни тужиоци одлуче да их воде, паралелно, пре или након парничног поступка. При томе, оваква правна конструкција (према којој паралелно могу да „теку“ и парнични и управни поступак у истој правној ствари) није настала ни као резултат позитивних законских прописа, већ је овај својеврсни правни преседан (досада незабележен у нашем праву) настао као резултат две различите, али подједнако обавезујуће са све судове и остале органе, одлуке Уставног суда. Наиме, одлуком Уставног суда Уж 5287/2011 од 19.12.2012.године, усвојена је уставна жалба Радомира Милосављевића и утврђено је да је пресудом Вишег суда у Нишу Гж 2692/11 од 22.9.2011.године (којом је потврђена пресуда ОС Ниш П 13382/10 од 26.5.2011.године) повређено право на правично суђење подносиоца уставне жалбе и наложено је Вишем суду у Нишу да понови поступак по жалби изјављеној против пресуде ОС Ниш П 13382/10 од 26.5.2011.године (којом је одбијен тужбени захтев тужиоца Радомира Милосављевића против туженог Фонд ПИО када је у питању разлика војних пензија од 1.1.2008.године па надаље, уз наводе да о предметном тужбеном захтеву-разлици пензија треба да одлучи управни орган и управни суд у поступку који треба да покрене тужилац, а не парнични суд, те да стога тужилац није претрпео штету о којој одлучује парнични суд) уз наводе Уставног суда да не стоје образложења парничних судова да не постоји правни основ по коме тужилац може да тражи утужену исплату разлике пензија у парничном поступку, јер издавање појединачног решења о усклађивању пензије за утужени период у управном поступку није предуслов за исплату усклађене пензије по Закону о војсци и Закону о пензијском и инвалидском осигурању, јер је ово усклађивање требало извршити по службеној дужности, а пензионерима издати појединачна решења само ако они то траже, те да стога парнични суд треба мериторно да одлучује директном применом Закона о војсци РС и Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Истовремено, Уставни суд је другом својом одлуком Уж 2666/2011 од 23.5.2012.године усвојио уставну жалбу Радоја Жарковића и утврдио да је пресудом Управног суда У 22662/10 од 21.4.2011.године (којом је суштински било потврђено решење комисије Фонда Сово од 28.10.2010.године) повређено право на правично суђење и наложено је том Управном суду да понови поступак по тужби изјављеној против другостепеног решења Комисије Скупштине фонда Сово од

28.10.2010.године (којом је био одбијен као неоснован захтев Радоја Жарковића да му се изврши увећање пензије за 11,06 % за период од 1.1.2008.године па надаље), уз наводе Уставног суда да управни органи и Суд нису правилно применили Закон о војсци и Закон о пензијском осигурању када су одбили као неоснован захтев тужиоца, јер је одлука Фонда ПИО од 25.1.2008 била општи акт који је требало применити на све осигуранике на које се односио Закон о пензијском и инвалидском осигурању. Овакав став, Уставни суд је заузео и у одлуци Уж 8405/2013 од 4.12.2013.године, којом је усвојио уставну жалбу Николе Кнежевића и утврдио да су пресудом Управног суда У 10614/13 од 25. септембра 2013. године, повређена права подносиоца уставне жалбе на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије и на једнаку заштиту права из члана 36, и којом одлком је поништена наведена пресуда и одређено да надлежни суд донесе нову одлуку о тужби подносиоца уставне жалбе. У овој одлуци, Уставни суд је, полазећи од раније изложених правних схватања Уставног суда, посебно нагласио да се испуњеност законских услова за признавање права на ванредно усклађивање пензија није могла одвојено ценити у односу на војне осигуранике, јер су пензије остварене до 1. јануара 2008. године, као и оне остварене после тог датума, морале бити усклађене на исти начин, под истим условима и у истој висини као и пензије корисника у осигурању запослених, те да чињеница да се ванредно усклађивање пензија односило на 2007. годину у којој су Војни осигураници били у посебном систему социјалног осигурања у оквиру режима Закона о Војсци Југославије, није смела утицати на обавезу надлежног Фонда да, по службеној дужности, изврши ванредно усклађивање пензија војним осигураницима у истом проценту као и корисницима пензија у осигурању запослених. На овај начин, Уставни суд је, кроз своје одлуке, практично наложио и парничном и управном суду да мериторни поступају у истој правној ствари, и то у зависности искључиво од одлуке сваког тужиоца да ли ће покренути само парнични, или само управни, или најпре парнични па управни, или најпре управни па парнични поступак или истовремено и парнични и управни поступак. Без обзира што овакве одлуке Уставног суда нису у складу са прописима и судском праксом, парнични судови, као и управни органи и управни судови, су дужни да из поштују, односно да парнични суд суди по предметним тужбама, а да управни органи и управни судови истовремено одлучују по чињенично истим захтевима војних пензионера.

Из предходно наведених разлога, одбијен је и приговор апсолутне ненадлежности суда, у смислу чл. 15 ЗПП-а. У конкретном случају, тужбеним захтевом се тражи накнада штете због ускраћивања потпуне исплате пензије од стране туженог, односно незаконитог и неправилног рада правног лица, у складу са чланом 172 став 1 ЗОО, па одлучивање о предметном тужбеном захтеву спада у судску надлежност.

Суд је оценио истакнути приговор застарелости потраживања па је закључно да овај приговор није основан. У конкретном случају, објективни рок застарелости од 5 година од дана када је штета настала, почиње тећи од дана када је решење Фонда ПИО од 25.1.2008.године, објављено у Службеном гласнику РС 20/2008, тј дана 19.2.2008.године. Обзиром да, од 19.2.2008.године до дана утужења у овом спору, није прошло више од 5 година, приговор застарелости није основан. При томе, Суд није примењивао субјективни рок од 3 године од сазнања за штету и учиниоца, јер тужиоцу није лично достављано решење од 25.1.2008 године, те субјективни рок није могао да почне да тече, али, без обзира на то, тужилац је за исто решење могао и морао дознати у оквиру петогодишњег објективног рока застарелости почев од 19.2.2008.године, те у истом року и поднети тужбе

парничном суду. Ово стога што парнични Суд, када је у питању рад државних и управних органа, може да одлучује само ако је таквим радом за тужиоца настала штета, те се стога овде мора примењивати искључиво рок застарелости који се односи на настанак штете а који је прописан чланом 376 ЗОО-а који одеђује да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од кад је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило. У сваком случају ово потраживање застарева за пет година од кад је штета настала.

На основу изведених доказа, који су у цењени у смислу члана 8. ЗПП, и то сваки доказ засебно и сви докази заједно, као и на основу резултата целокупног поступка, суд је утврдио следеће чињенично стање:

Читањем решења Фонда за социјално осигурање војних осигураника СП број 072136 УП-1 од 2.11.2007.године, утврђено је да је пензија тужиоца усклађена на 3262,300 бодова, односно 85,0% пензијског основа почев од 1.8.2004.године, и на 3990,759 бодова, односно 85,0% пензијског основа почев од 1.10.2005.године, према важећим елементима пензијског основа.

Читањем решења Фонда ПИО о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008.године од 25.1.2008.године, које је објављено у Службеном гласнику РС", бр. 20/2008 од 19.2.2008. године, утврђено је да су усклађене пензије, вредност општег бода, новчане накнаде за телесно оштећење и помоћ и негу и новчане накнаде по основу инвалидности из члана 224. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, од 1. јануара 2008. године, за 11,06%, и да ће се исплата усклађене пензије и новчаних накнада по овом решењу вршити од 1. јануара 2008. године, да је решење донето на основу члана 70. став 4, члана 76. став 2, члана 81, члана 224. став 2. и члана 244. став 7. Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", бр. 34/03, 64/04 - УС, 84/04 - др. закон, 85/05, 101/05 - др. закон и 63/06 - УС), члана 73. став 1. тачка 2. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", број 85/05).

Читањем одлуке Фонда Сово 10506-3 од 20.3.2008.године, утврђено је да је извршено годишње усклађивање војних пензија војних осигураника остварених по Закону о Војсци Југославије, те да новчана вредност бода за обрачунавање пензија корисника војних пензија почев од 1.1.2008.године износи 9,40 динара.

Читањем одлуке Фонда Сово од 29.9.2011.године, утврђено је да је наведено да захтев за ванредно усклађивање пензија од 11,06 % почев од 1.1.2008 године, није основан јер се решење Фонда ПИО 01 бр 181-431/08 од 25.1.2008.године, односи искључиво на усклађивање пензија корисника који право на пензију остварују преко тог фонда.

Вештачењем преко сталног судског вештака економско-финансијске струке, утврђено је да укупна разлика између пензије која је требало да буде исплаћена тужиоцу директном применом решења Фонда ПИО 01 бр 181-431/08 од 25.1.2008 и износа пензије која је исплаћена тужиоцу према решењу о усклађивању ПП број 085813 УП-1 од 2.11.2007.године, одлуци Фонда Сово од 29.9.2011.године и одлуци Фонда Сово 10506-3 од 20.3.2008.године, за период од 1.1.2008.године до 31.12.2013.године, номинално износи

397.752,86 динара, применом вредности бода 9,40 динара, а у другој варијанти укупна разлика износи 236.752,86 динара, применом вредности бода од 9.020 динара, са датумом доспелости сваког појединачног износа – 20.тог у месецу за претходни месец, односно 5.ог дана у месецу за период почев од јануара 2012.године, с тим што је дат и преглед мање исплаћених износа пензија за сваки појединачни месец. Обзиром да је тужилац према решењу Фонда Сово од 20.3.2008.године у 2008.години већ добила одређено увећање пензије, али мање од 11,06 % (тј 4,21 %), када је вештак утврђивао неисплаћену разлику пензије, вештак је узео у обзир увећање које је тужилац већ примила и за тај износ умањено укупну суму неисплаћених разлика пензија. Када је тужени Фонд ПИО рачунао проценат од 11,06 %, у обзир је узимао само просечне пензије осигураника запослених, тј није узимао у обзир ни пензије пензионера пољопривредника, ни самосталних делатности, нити су узимане у обзир пензије војних пензионера. Када је исплаћивана увећана пензија од 11,06 %, иста је исплаћена и пензинима запосленим, и пољопривредницима и од самосталних делатности, тј. ово увећање није исплаћено само војним пензионерима. Просечна нето зарада запослених у Србији је у 2007.години износила 27.759,00 динара, а просечна нето пензија војних пензионера у 2007.години је износила 26.425,49 динара, док је просеча пензија тужиоца у 2007. години износила 24.556,85 динара или 87,74 % просечне зараде без пореза и доприноса у 2007. години. Овај налаз суд је прихватио као објективан и стручан, а вештак је одговорио на примедбе туженог у делу које се не односе на правна питања. Тужени није оспорио датум доспећа појединачног месечног износа, а оспорио је варијанту налаза у којој је обрачун извршен применом вредности бода 9,40 динара.

Суд је прихватио варијанту налаза вештака која је извршена обрачуном разлике исплаћене пензије и пензије која је требало да буде исплаћена тужиоцу директном применом решења Фонда ПИО 01 бр 181-431/08 од 25.1.2008 године, применом вредности бода 9,40 динара, према којој укупна разлика за утужени период износи 397.752,86 динара,

На основу изведених доказа и утврђеног чињеничног стања, суд је утврдио да је решењем Фонда Сово од 2.11.2007.године извршено усклађивање пензије тужиоца и на основу овог решења о усклађивању, тужиоцу је до 1.1.2008.године, Фонд Сово правилно и потпуно исплатио целокупну пензију. Почев од 1.1.2008.године па надаље, Фонд Сово је тужиоцу (и свим осталим војним пензионерима) пензије требало да усклађује не више према одредбама Закона о војсци (као до тада), већ искључиво према одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, које је прописивало да, уколико просечан износ пензије корисника у осигурању запослених исплаћене за претходну годину износи мање од 60% од износа просечне зараде без пореза и доприноса запослених на територији Републике у претходној години, пензије (и то свих без разлике пензионера на које се у 2008.години односио тај закон-тј пензионера запослених, пољопривредника, од самосталних делатности и војних осигураника) ће се ванредно ускладити од 1. јануара текуће године, за проценат којим се обезбеђује да се износ просечне пензије за претходну годину корисника у осигурању запослених доведе на ниво од 60% просечне зараде без пореза и доприноса исплаћене у претходној години. На основу тога, Фонд ПИО (који је на дан 1.1.2008.године па надаље био надлежан за обрачун и исплату пензија пензионерима запосленим, пољопривредницима и самосталних делатности) је донео свој општи акт-решење од 25.1.2008.године којим је пензије свих својих пензионера (запослених, пољопривредника и од самосталних делатности) почев од 1.1.2008.године, ванредно

увећао за 11,06 %, обзиром да је пре тога Фонд ПИО утврдио да су просечне нето пензије пензионера запослених у 2007. години биле за 11,06 % ниже од просечне нето зараде запослених у Србији. Фонд ПИО је ово увећање од 11,06 % исплатио и свим пензионерима пољопривредницима и самосталних делатности, иако њихове пензије није узимао у обзир приликом рачунања просечне нето пензије запослених у 2007.години, јер је Закон обавезивао Фонд ПИО да тако уради. Том приликом, Фонд ПИО је пензију увећану за 11,06 % исплатио свим својим пензионерима (запосленим, од самосталних делатности и пољопривредника), без обзира што су конкретне појединачне пензије неких од њих 2007.године биле веће од 60% просечне нето зараде запослених у Србији, јер је Закон налагао Фонду ПИО да тако уради. При томе, Фонд ПИО је ово увећање од 11,06 % исплатио свим својим пензионерима директном применом свог Решења од 25.1.2008 (тј није доносио појединачна решења пензионерима о праву на ово увећање осим онима који су то изричито тражили) и то решење од 25.1.2008 Фонд ПИО није лично уручивао свим пензионерима, већ га је 19.2.2008.године објавио у Службеном листу РС, а све ово јер је Закон налагао Фонду ПИО да овако уради. Када је рачунао проценат од 11,06 %, Фонд ПИО није у обзир узимао ни просечне пензије војних пензионера, будући да су они до 1.1.2012.године, представљали посебну категорију пензионера (тј они се тек од 1.1.2012.године, сматрају делом пензионера запослених), тј нису били део категорије пензионера «запослених» према одредбама Закона. Уместо да је све војне пензије, почев од 1.1.2008.године, увећао за 11,06 %, Фонд Собо је, мимо законских прописа, својом општом одлуком од 20.3.2008.године (коју није достављао сваком конкретном војним пензионеру) вредност бода војних пензионера повећао на 9.40 динара, што конкретно значи да је Фонд Собо на овај начин војне пензије, па и војну пензију тужиоца из његовог решења о усклађивању од 28.12.2007.године, увећао за само 4,21 %, уместо законском предвиђених 11,06 %. Такође, Фонд Собо је својим оптим решењем од 29.9.2011.године, одбио војним пензионерима то право на увећање пензије од 1.1.2008.године за 11,06%. Након што је Фонд ПИО постао надлежан за обрачун и исплату војних пензионера (који су тада постали и део категорије пензионера запослених) за период од 1.1.2012.године па надаље, и када је Фонд ПИО «наследио» дугове Фонда Собо према војним пензионерима за период од 1.1.2008.године до 31.12.2011.године, и Фонд ПИО је, у првостепеном управном поступку, који је тужилац покренуо и водио паралално са овим парничним поступком, одбио захтев тужиоца за усклађивање пензије. На овај начин, тужени је причинио штету тужиоцу у износу од 397.752,86 динара који износ представља разлику између процента увећања пензије која је тужиоцу већ исплаћена од 4,21 % и увећања од 11,06 % које је тужиоцу требало да буде исплаћено (11,06-4,21 %). Просечна нето зарада запослених у Србији у 2007.години, износила је 27.759 динара, а просечна нето пензија војних пензионера у 2007.години, износила је 26.425,49 динара, тј била је већа од 60% просечне нето зараде запослених. Тужиоцу је пензија од 1.1.2008.године до 31.12.2011.године, исплаћивана једнократно- 20.тог у месецу за претходни месец, а почев од 1.1.2012.године па надаље такође једнократно-почетком месеца за претходни месец, тј до 6-тог у месецу за претходни месец.

Према чл. 193 Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС број 116/07 и 88/09), који је ступио на снагу 1.1.2008.године, усклађивање износа пензија војних осигураника остварених до дана ступања на снагу овог закона, као и пензија остварених по ступању овог закона на снагу, врши се по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, а чл.197 став 2, наведеног Закона, стављена је ван

снаге одредба чл.261 Закона о Војсци Југославије, који је регулисао начин усклађивања војних пензија и према којем је било одређено да се пензије усклађују у односу на плате професионалних војника и да прописе о усклађивању пензија на основу овог члана доноси савезни министар за одбрану. Сходно горе наведеном, тужени је, на основу члана 5. Уредбе о начину остваривања и престанка права из ПИО војних осигураника, био дужан да по службеној дужности изврши усклађивање износа војних пензија за 11,06% почев од 01.01.2008.године, у складу са одредбама Закона о пензијско инвалидском осигурању, а како то није учинио, тужиоцу је причинио штету у висини разлике између износа исплаћених пензија и износа које је био дужан исплатити у складу са одредбама Закона о пензијском инвалидском осигурању.

Чланом 1 Уредбе о обиму и начину преузимања имовине, обавеза и запослених од Фонда за социјално осигурање војних осигураника у Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, прописано је да се уредбом уређује обим и начин преузимања имовине, обавеза и запослених од Фонда за социјално осигурање војних осигураника у делу који се односи на пензијско и инвалидско осигурање у Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање. Изузетно од послова пензијског и инвалидског осигурања из става 1. овог члана, Републички фонд ПИО обављаће административно-техничке послове у вези са судским предметима по основу доспелих неизмирених новчаних потраживања војних корисника, насталих по основу делимичног усклађивања пензија и новчаних накнада, и водиће посебну евиденцију о средствима неопходним за намирење по основу принудне наплате предметног дуга, која ће му бити благовремено обезбеђена. У члану 4 наведене Уредбе, прописано је да су обим и начин преузимања имовине, обавеза и запослених утврђени Програмом о преузимању послова обезбеђивања и спровођења права из пензијског и инвалидског осигурања Фонда за социјално осигурање војних осигураника од стране Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део.

Одредбом чл. 79 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС"; број 101/10), прописано је да послове обезбеђивања и спровођења пензијског и инвалидског осигурања као и послове финансијског пословања који су били у надлежности Фонда за социјално осигурање војних осигураника, на дан 1. јануара 2012. године, преузима Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање. Обезбеђивање и спровођење пензијског и инвалидског осигурања из става 1. овог члана, у односу на права из пензијског и инвалидског осигурања односи се на право на пензију, право на додатак за помоћ и негу и право на новчану накнаду за телесно оштећење. Даном преузимања послова обезбеђивања и спровођења пензијског и инвалидског осигурања из става 1.овог члана, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање преузеће имовину, обавезе и запослене од Фонда за социјално осигурање војних осигураника, у делу који се односи на послове пензијског и инвалидског осигурања. Обим и начин преузимања из става 3. овог члана ближе ће се уредити актом Владе у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона. Изузетно од става 3. овог члана, преузимање се не односи на обавезе доспелих а неизмирених новчаних потраживања корисника војних пензија, по основу делимичног усклађивања пензија и новчаних накнада, утврђених у члану 193. став 2. Закона о Војсци Србије ("Службени гласник РС", бр. 116/07 и 88/09), а насталих до ступања на снагу овог закона, за које ће се средства обезбедити у буџету Републике Србије. у складу са законом и посебним актом Владе.

Одредбом чл. 75 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању (Сл Гласник РС 85/2005 од 6.10.2005) прописано је да, уколико просечан износ пензије корисника у осигурању запослених исплаћене за претходну годину износи мање од 60% од износа просечне зараде без пореза и доприноса запослених на територији Републике у претходној години, пензије ће се ванредно ускладити од 1. јануара текуће године, за проценат којим се обезбеђује да се износ просечне пензије за претходну годину корисника у осигурању запослених доведе на ниво од 60% просечне зараде без пореза и доприноса исплаћене у претходној години. Ово ванредно усклађивање може се примењивати најдуже три године од дана почетка примене овог закона.

Одредбом чл. 63 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању (Сл Гласник РС 85/2005 од 6.10.2005), прописано је да Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање запослених, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање самосталних делатности и Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање пољопривредника, који су основани Законом о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", бр. 27/92, 82/92, 28/95 и 12/96) и наставили са радом у складу са одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", бр. 52/96, 46/98, 29/01 и 80/02) и Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", бр. 34/03, 64/04 и 84/04), на дан 1. јануара 2008. године, постају један фонд - Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, организован као једно правно лице са статусом организације за обавезно социјално осигурање у коме се остварују права из пензијског и инвалидског осигурања и обезбеђују средства за ово осигурање. Финансијско пословање Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање обављаће се путем три подрачуна: осигураника запослених, осигураника самосталних делатности и осигураника пољопривредника до 1. јануара 2011. године, а од тог дана - путем једног рачуна.

Одредбом члана 10 Закона о пензијском и инвалидском осигурању, предвиђено је да су обавезно осигурана лица: запослени, лица која самостално обављају делатност и пољопривредници, а одредбом чл.11 наведеног закона, у осигуранике запослене, почев од 1.1.2012.године, сврстана су и професионална војна лица према прописима о Војсци Србије.

Примењујући цитиране законске прописе на утврђено чињенично стање, суд је закључио да је тужбени захтев основан, па је одлучио као у изреци пресуде. Наиме, тужиоцу су без оправданог разлога, у периоду од 01.01.2008. до 1.1.2014.године, вршене месечне исплате пензије у мањим износима од оних који тужиоцу, сагласно утврђеним пензијским основима и увећању пензије од 11,06% од 1.1.2008.године припадају, на који начин је тужилац претрпела штету и то у износу од 397.752,86 динара, с тим да су мање исплаћени износи за сваки појединачни месец наведени у изреци пресуде. За проузроковану штету, одговоран је, у смислу одредбе чл. 172 ЗОО, тужени Фонд ПИО као правно лице, које сходно цитираним одредбама Закона о Војсци РС и Закона о пензијском и инвалидском осигурању, обезбеђује остваривање права и обавеза из социјалног осигурања војних осигураника односно које врши исплату пензија и других новчаних давања и њихово усклађивање за период од 1.1.2012.године па надаље, тј дугује за обавезе

Фонда Сого за период од 1.1.2008.године до 31.12.2011.године, из којих разлога је усвојен тужбени захтев тужиоца према туженом Фонд ПИО, применом напред наведених одредби.

Суд је пошао од тога да се начин на који је питање усклађивања војних пензија било уређено до 1. јануара 2008. године, разликује од начина на који је то питање уређено након тог датума, када је ступио на снагу Закон о Војсци Србије. Ступањем на снагу Закона о Војсци Србије престале су да важе одредбе Закона о Војсци Југославије, којима је било одређено да се пензије усклађују у односу на плате професионалних војника и да прописе о усклађивању пензија на основу овог члана доноси савезни министар за одбрану (члан 261.), док је одредбом члана 193. став 1. Закона о Војсци Србије, прописано да се усклађивање износа пензија војних осигураника остварених до дана ступања на снагу овог закона, као и пензија остварених по ступању овог закона на снагу, врши по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, те је Закон о пензијском и инвалидском осигурању једини општи акт на основу кога се тим корисницима могу вршити усклађивања пензије, па и предметно ванредно усклађивање од 11,06%. У том смислу, акт о усклађивању пензија, који доноси надлежни орган организације у којој се остварују права из пензијског осигурања, по својој природи није општи акт, већ акт техничко-спроведбеног карактера донет у поступку извршавања законом утврђених обавеза Фонда. Њиме се не уређују права и обавезе осигураника, већ се, сагласно начину и методу утврђеном законом, одређују конкретни проценти усклађивања пензија, на основу званичних статистичких података.

Испуњеност законских услова за признавање права на ванредно усклађивање пензија није се могла одвојено ценити у односу војне осигуранике, јер су пензије остварене до 1. јануара 2008. године, као и оне остварене после тог датума, морале бити усклађене на исти начин, под истим условима и у истој висини као и пензије корисника у осигурању запослених. Стога, чињеница да се ванредно усклађивање пензија односило на 2007. годину, у којој су војни осигураници били у посебном систему социјалног осигурања у оквиру режима Закона о Војсци Југославије, није смела утицати на обавезу надлежног Фонда да, по службеној дужности, изврши ванредно усклађивање пензија војним осигураницима у истом проценту као и корисницима пензија у осигурању запослених. Околност да приликом одређивања конкретног процента ванредног усклађивања пензија нису били узети у обзир износи војних пензија исплаћени у 2007. години, није основ да се одвојено цени постојање законских услова за ванредно усклађивање пензија само за категорију војних осигураника, имајући у виду да су ти корисници пензија у погледу права на усклађивање пензија почев од 1. јануара 2008. године били укључени у Општи систем пензијског и инвалидског осигурања. По мишљењу суда, приликом обрачуна пензије, проценат од 11,06% се имао применити на вредност бода од 9,40 динара јер је то последња вредност редовног усклађивања војних пензија која је утврђена у складу са чл.261 ЗВЈ, а на основу Одлуке о усклађивању војних пензија за 2007. годину, и тужилац је укључен у општи систем пензијског и инвалидског осигурања са вредношћу бода од 9,40 динара које је остварио у систему у коме се до тада налазио.

Суд је ценио чињеницу да је Републички Фонд ПИО, почев од 1.1.2012.године, преузео имовину и запослене у делу који се односи на пензијско и инвалидско осигурање од Фонда Сого, али је нашао да то не може утицати на другачије пресуђење. Ово стога што је изричито прописано да ће се средства Фонда ПИО користити и за намирење доспелих а

неизмиреных новчаних потраживања корисника војних пензија по основу делимичног усклађивања пензија и новчаних накнада и за период пре 1.1.2012.године, тј за намирење свих раније доспелих потраживања насталих код Фонда Сово, утврђених у члану 193. став 2. Закона о Војсци Србије (и то за сва потраживања настала након 1.1.2008.године као дана ступања на снагу Закона о војсци Србије у смислу чл. 79 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", број 101/10)), док ће се за сва потраживања настала код Фонда Сово пре 1.1.2008.године обезбедити средства буџетом РС под условима који ће бити прописани посебним законом о јавном дугу и актом владе РС, који ће бити донети у будућности (без прецизирања датума и периода доношења). Обзиром на изнето, произилази да је тужени Фонд ПИО пасивно легитимисан када је у питању целокупан тужбени захтев за разлику пензија од 1.1.2008.надаље, и то за период од 1.1.2008.године до 31.12.2011.године као правни претходник иза Фонда Сово, а за период од 1.1.2012.године па надаље, као орган који обрачунава и исплаћује војне пензије.

Без утицаја су наводи туженог да је просечна нето пензија тужиоца у 2007.години, била већа од 60 % просечне нето зараде запослених у Србији, обзиром да је законодавац изричито прописао да се исплата увећане пензије за 11,06 % морала извршити свим пензионерима запосленим, пољопривредницима, самосталним делатностима и војним пензионерима, па чак и оним појединим пензионерима чија је пензија била већа од 60 % просечне зараде, те како је ово испоштовано када су у питању конкретни пензионери запослени, пољопривредници и самосталне делатности, нема законског оправдања да војни пензионери (међу њима и тужилац) буду изузетак.

Нису основани ни наводи туженог да је у просечну нето пензију за 2007.годину, требало урачунати и пензије војних пензионера (што би смањило просенат од 11,06 %), обзиром да је законодавац изричито прописао да се приликом рачунања просечне пензије 2007.години узимала у обзир само пензија категорије пензионера запослених (чији део нису били војни пензионери 2007), па је проценат од 11,06 правилно утврђен. Ово због тога што су и Суд и Фонд Сово и Фонд ПИО, дужни да примењују закон онако како он гласи, без преиспитивања његових одредби, уз напомену да у овом делу одредбе цитираних закона нису у супротности са чл. 3 ЗПП-а.

Нису основани наводи туженог да су на основу Закона о Војсци, војне пензије за 2007.годину усклађене тако што је од 1.1.2008.године повећана вредност бода са 9,020 динара на 9,40 динара, јер је постављеним тужбеним захтевом тражена накнада штете у висини разлике између исплаћених пензија (са урачунатим повећањима), и пензије коју би тужени био дужан да исплати тужиоцу да му је у складу са Законом о пензијском и инвалидском осигурању извршио усклађивање за 11,06%. Наиме, Одлуком Министра Одбране од 20.03.2008. године, о усклађивању војних пензија за 2007. годину (Службени војни лист број 13/2008) извршено је усклађивање износа пензија војних осигураника остварених по Закону о војсци Југославије са пензијама одређеним за 2007. годину тако што новчана вредност бода за обрачунавање пензија од 01.01.2008. године износи 9,40 динара. Истом одлуком је предвиђено да ће се корисницима војних пензија који су право на исплату пензија остварили до 31.12.2007. године, обрачун и исплата разлике између усклађеног износа пензије овом одлуком и исплаћених износа извршити истовремено са

исплатом дела пензије за март 2008. године. Одлука је донета на основу члана 196. Став 2. Закона о Војсци Србије у вези са чланом 261. став 5 Закона о Војсци Југославије.

Суд је у овој правној ствари мериторно одлучивао директном применом Закона о Војсци РС и Закона о пензијском и инвалидском осигурању, и то без обзира на заузет правни став управних органа и управног суда у овом правним стварима, а све на основу изричитог обавезујућег налога из одлуке Уставног суда Србије Уж 5287/2011 од 19.12.2012.године и Уж 8405/2013 од 4.12.2013.године.

Суд је ценио и Уредбу Владе РС (Службени гласник РС 79/08) али је нашао да иста не може утицати на другачије пресуђење, јер је истом извршено ванредно усклађивање пензија за наредни период од 1.10.2008, које су и Фонд ПИО и Фонд Сово спровели према својим осигураницима у истом проценту решењима од 24.10.2008.

Одлука о камати донета је у смислу чл.277 у вези 324 Закона о облигационим односима, па је тужиоцу досуђена камата од 20-ог у месецу за претходни месец за сваки појединачни месечни износ па до исплате, односно од 5.ог у месецу од 1.1.2012.године па надаље, као датума када је тужени вршио исплате пензија, а што тужени Фонд ПИО није оспорио, па до исплате, који захтев је основан, у смислу наведених чланова 300.

Суд је ценио и остале наводе и изведене доказе али их није посебно образлагао, налазећи да су без утицаја на другачију одлуку у овој правној ствари.

Одлука о трошковима поступка донета је на основу чл. 150,153 и 163 ЗПП, и иста се односи на трошкове тужиоца за заступање од стране адвоката, и то за састав тужбе и 3 образложена поднеска у износу од по 6.000,00 динара, за заступање на 2 одржана рочишта у износу од по 7.500,00 динара, за приступ на 2 неодржана рочишта износ од по 4.500,00 динара, за трошкове вештачења износ од 8.000,00 динара, износ од 3.900,00 динара за судску таксу за тужбу, и износ од 17.755,00 динара, на име судске таксе на одлуку, што укупно износи 77.655,00 динара, према вредности предмета спора и важећој АТ и ТТ.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против ове пресуде дозвољена је жалба у року од 15 дана од дана пријема исте, Апелационом суду у Београду, а преко овог суда.

СУДИЈА

Слађана Пантовић